



9. Ulusal Kemik İliği Transplantasyonu ve Kök Hücre Tedavileri Kongresi Basın Bülteni

Konuşmacılar:

Ahmet Muzaffer Demir THD Başkanı 9. KİTKHT Kongre Başkanı	Tülin Tiraje Celkan THD II. Başkanı 9. KİTKHT Kongre Organizasyon Komitesi Üyesi	Güner Hayri Özsan THD Genel Sekreteri 9. KİTKHT Kongre Sekreteri	Görgün Akpek THD Üyesi Rush University, Chicago, Illinois, ABD
--	---	---	---

Kongre Hakkındaki Genel Bilgi

Türk Hematoloji Derneği, Ulusal Kemik İliği Transplantasyonu ve Kök Hücre Tedavileri Kongresi'nin dokuzuncusunu bu yıl 3-5 Mart 2016 tarihleri arasında Xanadu Otel, Antalya'da gerçekleştiriyor.

Ulusal Kemik İliği Nakli kongremiz iki yılda bir yapılan ve güncel gelişmelerle birlikte sorunlarımızın paylaşıldığı ve çözüm arandığı bir toplantıdır.

Kongremizin ana amaçları, yetmiş beşin üzerinde kök hücre nakil merkezine sahip ülkemizde merkezleri bir araya getirmek, sonuçlarımızı paylaşmak, gerek Sağlık Bakanlığı gerek ise Sosyal Güvenlik Kurulu ile işbirliğimizi artırmaktır. Merkezlerimizin bilgi düzeyinin üst düzeyde olmasının hizmet kalitesine yansımaları yadsınamaz bir durumdur. Güncel bilgilerin paylaşıldığı tüm çalışanların bir arada olduğu ve sosyal yönden de zengin içerikli bir kongre düzenlediğimizi duyurmak isteriz.

Kongre İçeriği Hakkında Genel Bilgi

Kongrede; 101 oturum başkanı ve konuşmacı, 19 oturum ve 6 uydu sempozyumu yer almaktadır. Kongrede ayrıca 400'e yakın katılımcı bulunmakta olup, katılımcılar tarafından toplam 103 bildiri gönderilmiştir.

Kongre programında bu yıl JACIE (Joint Accreditation Committee in EBMT) Transplant Merkezleri Akreditasyon Hazırlık Kursu'nun üçüncüsü yapılacaktır. Ayrıca European Society for Blood and Marrow Transplantation (EBMT) ile ortak olarak yapılan Hematopoietik Kök Hücre Transplantasyonu Hemşireliği Kursu'nun beşincisi de kongre bilimsel programı ile eşzamanlı olarak düzenlenecektir. Kongrenin ilk günü açılış konferansında Ülkemizde Kemik İliği Naklinin tarihsel gelişimi ayrıntıları ile tartışılacaktır. İlk günde transplantasyonun temel konuları konusunda uzman konuşmacılar, dinleyicilerle son gelişmeleri paylaşacaklardır.

Kongrenin ikinci günü düzenlenecek ‘‘Hematopoietik Kök Hücre Naklinde Paydaşlar Konuşuyor’’ oturumu ise kongrenin en ilgi çekici oturumlarından biri olmaya aday görünmektedir. Bu oturumda T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi’nden yetkililer bizlerle birlikte olacak. Kongrenin son gününde ise, uluslararası oturumumuzda yurtdışında görev yapan iki değerli bilim insanımız ile birlikte Avrupa’dan iki değerli bilim insanı bizlerle Hematopoietik Kök Hücre Naklindeki yenilikleri paylaşacaklar.

TÜRKÖK Projesi Hastalarımızı Yaşamla Buluşturuyor

Hematopoietik Kök Hücre (eski ismi ile kemik iliği nakli) lkemizde dünya standardında başarı ile gerçekleştirilmektedir. Yurdumuzun dört bir yanına dağılmış 75’i aşkın merkezimiz mevcuttur. Gerek erişkin ve gerekse çocukluk yaş dilimlerinde başarılı sonuçlar alınmaktadır.

Ülkemizdeki önemli sorunlardan biri akraba donörü olmayan allojeneik nakil adaylarına akraba dışı verici bulunmasıdır. TC Sağlık Bakanlığı nezninde geliştirilen TÜRKÖK Projesi akraba dışı gönüllü donör havuzunun oluşturulmasında önemli katkılar sağlamış ve hastaların bir kısmı bu sayede donör bulabilmiştir.

9. KİTKHT Kongremizde yer alacak ‘‘PAYDAşLAR KONUşUYOR’’ oturumunda TÜRKÖK Projesi yetkililerce kongre katılımcılarına tanıtılacak ve son gelişmeler aktarılacaktır.

TÜRKÖK Hakkında Genel Bilgi

TÜRKÖK, T.C. Sağlık Bakanlığı’nın, Hematopoietik kök hücre nakli tedavisi olması gereken hastalar için oluşturduğu Türkiye Kök Hücre Koordinasyon Merkezi’nin adıdır. TÜRKÖK Projesi’nin amacı, Türkiye’de Hematopoietik kök hücre nakli tedavisi olması gereken hastalar için bir Kemik İliği Bankası oluşturulması ve bu bankaya gönüllü olarak kemik iliği veya periferik kök hücre bağışlamak isteyen bağışçı adaylarının bulunmasıdır.

Türkiye’de kemik iliği bankacılığı, 2006 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi ve 1999 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi’ne bağlı olarak kurulan TRAN ve TRİS adı altında iki banka aracılığı ile yürütülmektedir. Bu bankalar, büyük gayret ve çabalarına rağmen ancak 60.000 gönüllü verici sayısına ulaşabilmişlerdir.

Gönüllü verici havuzu ne kadar geniş olursa bekleyen hastaların nakil olabilme şansı o kadar artacaktır. Bu nedenle hem gönüllü verici sayısını arttırabilmek hem de sistemin daha etkin ve verimli çalışabilmesini sağlamak amacı ile TÜRKÖK projesi; kemik iliği nakli için bekleyen hastalar ve çok sayıda gönüllü vericiye ait doku grubu antijeni bilgilerinin depolandığı Kemik İliği Bankasının (KİB) kurulması, kemik iliği nakli ile ilgili merkezler arasında koordinasyonun sağlanması amacı ile TC Sağlık Bakanlığı tarafından 1 Nisan 2015 tarihinde faaliyete geçirilmiştir.

Gönüllü verici kazanımına yönelik TÜRKÖK Projesi kapsamında, Sağlık Bakanlığı ile Türk Kızılayı işbirliği içerisinde. TÜRKÖK aynı zamanda tüm dünyayı kapsayan, önemli gönüllü verici havuzunun olduğu Bone Marrow Donor Worldwide'a üyelik başvurusunda bulunmuştur ve ileriye yönelik işbirliği planlanmaktadır.

Türkiye Kemik İliği Nakli Verileri

Geçtiğimiz yıl içerisinde toplam 77 merkezde (53 erişkin, 24 pediatrik) 3594 nakil gerçekleştirilmiştir. (2809 erişkin, 785 çocuk) Bu nakillerden 1893'ü otolog, 1701'i allojeneiktir. Allojeneik nakillerden 1096'sı akraba donörlerden, 391'i akraba dışı ve 214'ü de haploidentik nakildir.

Ülkemizde varolan 77 merkezin yaklaşık üçte biri pediatrik KİT merkezi olup, ülkemizde yapılan nakillerinin toplamının yüzde 28'i de yapılan nakillerin çocuklarda yapıldığı, çocukluk çağında yapılan allojeneik nakillerin önemli bir kısmının talasemi olduğu, otolog nakillerde sinir kökenli bir tümör olan norablastlarda yapıldığı anlaşılmaktadır. Erişkinlere oranla selim hematolojik hastalıklar; bunların arasında bağışıklık sisteminin yetmezliği ve kemik iliği yetmezliği, bu nakillerin ana nedenini oluşturmaktadır.

Erişkinlerde ise otolog nakillerin büyük bir kısmının multipl miyelom hastalığını oluşturduğu, ardından da lenfomalarda gerçekleştirildiği, allojeneik nakillerde ise hastaların büyük bir çoğunluğunu akut lösemilerin oluşturduğu görülmektedir.

Çocuklarda Hematopoetik Kök Hücre Nakli

Günümüzde hematolojik malinite, immün yetmezlik, hemoglobin bozuklukları, kemik iliği yetersizlikleri, doğuştan metabolik bozukluklar gibi çocukluk çağında rastlanan pek çok hastalığın tedavisinde kemik iliği nakli önemli bir yer almaktadır. Bu hastalıkların kimisinde tedavi protokollerinin bir parçası, bazılarında ise tek başına tedavi seçeneği olarak yer almaktadır.

Hematopoetik kök hücre nakli yapılacak hastanın ve vericisinin iyi seçilmesi, hazırlama tedavi rejiminin uygun olması ve nakil sonrası takibinin iyi yapılması başarılı sonuç için gereklidir.

THD Ülkemizdeki KİT Merkezlerinin Akredite Olabilmesi İçin Destek Veriyor

Türkiye'de bulunan hematopoietik kök hücre nakli merkezleri bilgi birikimi, deneyim ve transplant aktivitesi yönünden Avrupa'daki merkezler ile rekabet edebilecek düzeydedir. Bu ilerlemenin sürdürülebilmesi için uluslararası standartlara uyum sağlamanın önemi açıktır. European Society for Blood and Bone Marrow Transplantation (EBMT-Avrupa Kan ve Kemik İliği Nakli Derneği) ve International Society of Cellular Therapy'nin birlikte oluşturduğu ve Nakil Merkezlerinin akreditasyonu değerlendiren bir kuruluş vardır. The Joint Accreditation Committee-ISCT (Europe) & EBMT (JACIE) adı verilen bu kuruluş THD ile uzun zamandır ortak çalışmakta ve merkezlerin akredite olması için eğitim kursları düzenlemektedir. Bu yıl bu kursun üçüncüsünü düzenliyoruz.

THD-JACIE ortaklığı sonucu ortaya çıkan bilgi birikimini merkezlerimize aktarmak ve merkezlerimizin daha kolay akredite olması için hazırlık aşamaları değerlendiren ve merkezlerimize yardımcı olabilecek yeni bir proje başlatıyoruz.

Çalışma, akredite olmak isteyen merkezlerin başvuru hazırlıklarının süratle tamamlamasını sağlamak amacıyla oluşturulan Ulusal bir işbirliği projesi niteliğindedir. Bu projenin gerçekleşmesi için "THD JACIE ÇALIŞMA GRUBU" oluşturulmuştur. Proje değerli üyemiz Dr. Can Boğa'nın başkanlığında yürütülecektir. Projenin içeriğini, katılma şartlarını ve sorumluluklar kısmını incelemek için www.thd.org.tr adresindeki duyurular kısmında yer alan JACIE Hazırlık Projesi sayfasını ziyaret edilebilir.

Bu projenin sonunda akredite olan merkez sayımızın artışı öngörülmektedir. Akredite olan merkez sayımızın artması hastaya sunulan hizmet kalitesinin artması yanında kemik iliği nakli konusunda yurt dışından hasta akışının daha kolaylaşacağı ve bu konudaki sağlık turizmine katkısı olacağını düşünmekteyiz.

Ulusal Kongremizin Bilim Alanına ve Hasta Hizmet Kalitesine Yansımaları

Kongremize sunulmak üzere çok değerli veriler ve çalışmalar gönderilmiştir. Pediatrik transplantasyon grubunun verileri başarıyla toplanmış olup, aplastik anemide geniş bir serinin sonucunu sunma imkanına sahip olmuşlardır. Transplantasyonda önemli bir sorun olan graft versus host hastalığına yönelik mezenkimal kök hücre uygulama çalışmaları ve bu hastalığın önlenmesine yönelik kök hücre ürün içeriğindeki hücrelerin manevraları gibi birçok yöntem sunulma ve tartışılma olanağına sahip olunmuştur.

KİTKTH Kongresinde Müzikle Tedavi Kanıta Dayalı Verilerle İnceleniyor

"Hematolojik habis hastalığı veya kök hücre nakli olmuş hastalara ne kadar yararlı?" "Bilimsel yöntemlerle yapılan müzikle tedavini yeri nedir?"; Bu soruların yanıtları kongremizin sosyal oturumunda konuşmacı ve müzisyenlerle aranacaktır.

Müzikle Tedavide Genel Bilgiler

Bir Anadolu Geleneği olan müzikle tedavi yöntemi ilk kez verilerle tartışılacak ve makamdan şifaya isimli bir dinleti yapılacaktır. Müzikterapi, bir meslek alanı olarak ülkemizde yeniden doğuyor. Hastalıkların tedavisinde müzik uygulamalarından yararlanılmasının tarihi, yazılı kaynaklara göre en az 1000 yıl öncesine dayanıyor. Darüşşifa'larda hastalara müzikterapi uygulamaları yapıldığını Evliya Çelebi'nin notlarından öğreniyoruz. Edirne II. Bayezid Külliyesi'nde yer alan Darüşşifa'nın hizmete açılmasının (Miladi 1488) üzerinden 500 yıldan fazla süre geçti. Sağlık Bakanlığı tarafından "Müzikle Tedavi Sertifikalı Eğitim Programı Bilim Kurulu"nda görev alan Trakya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Levent ÖZTÜRK ve Kültür Bakanlığı'ndan Muharrem Fadıl ATİK kongremizin konuğu olacaklardır.

Kök Hücre Nakli ve Hücresel Tedaviler İle İlgili Çığır Açan Gelişmeler

Chicago Rush Üniversitesi Tıp Merkezi Kemik İliği/Kök Hücre Nakli ve Hücresel Tedavi Bölümü Direktörü, Türk Hematoloji Derneği üyelerinden Dr. Görgün Akpek aşağıda yer alan açıklamalarda bulunmuştur.

Kan ve lenf bezi kanserleri ve ayrıca ileri yaşlarda görülen kemik iliği yetmezliğinde Amerika Birleşik Devletlerinde son 10 yılda arka arkaya çok sayıda ilaç onaylanmış ve günlük kullanıma girmiştir. Bu ilaçlar kronik kan kanserlerinde, multiple miyelom dediğimiz plazma hücresi kanserlerinde ve kemik iliği yetmezliğine yol açan, dolayısıyla hastaları dışarıdan sürekli kan almaya zorunlu bırakan miyelodisplastik sendrom (MDS) hastalığında kullanılmaktadır. Ancak bu ilaçlar kaliteli yaşamı çok bariz yan etkiler oluşturmadan uzatmalarına karşılık henüz bu hastalıkları tamamen kür etme özelliğine sahip değildir.

Ayrıca bu ilaçların çoğu henüz yeni onay aldıkları için yönetmelikler gereği fiyatlandırmaları tamamen o ilaçları üreten şirketlerce düzenlenmekte, bu da fiyatlarının astronomik düzeylerde yüksek olması ile sonuçlanmaktadır.

Bu ilaçların Amerika dışında özellikle gelişmekte olan ülkelere pazarlanması da söz konusu olup o ülkelerin ilaç kullanımı ve onaylanmasından sorumlu ile ilgili yasal birimlerine oldukça önemli sorumluluklar yüklemektedir. Bu ilaçlara onay verirken yaşam süresi ve kalitesi üzerine ne ölçüde katkıda bulunduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Esas konumuz olan kök hücre nakli ve hücresel tedavi yöntemlerindeki gelişmeler ölümcül bazı kanser hastalıklarında en etkili tedavi yöntemi olma özelliğini korumaktadır. Özellikle sağlıklı kök hücre vericilerinden alınarak yapılan nakillerin sayısında dünya bazındaki rakamlarda yıllık yüzde 9 oranında bir artış bildirilmiştir. Hastanın kendi kök hücreleri toplandıktan sonra gerçekleştirilen otolog nakillerde bu artış yüzde altıdır. Kök hücre nakillerinin başarı ile kullanıldığı ve hastaların en azından yarısının tamamen tedavi edilebildiği hastalıklar arasında multipl miyelom, akut ve kronik kan kanseri (lösemi), Hodgkin ve Non-Hodgkin lenfomaları, aplastik anemi ve myelodisplastik sendrom gibi kemik iliği yetmezliğine yol açan hastalıklar, testis kanseri gibi bazı solid organ kanserleri, bazı otoimmün hastalıklar, miyelofibroz, orak hücreli anemi, talasemi gibi doğuştan gelen hastalıklar sayılabilir.

Kök hücre nakli düşük yoğunluklu yeni hazırlayıcı tedavi rejimleri ile ileri yaştaki hastalara da yeri geldiğinde uygulanmaya başlamıştır. Nakil sonrası ortaya çıkabilen komplikasyonların önlenmesi ve tedavisinde sağlanan başarılar, enfeksiyonlarla daha etkin mücadele, destek tedavilerindeki gelişmeler, nakilden yarar görebilecek uygun hasta seçimi, doku tiplendirmesindeki titiz çalışmalar neticesinde en uygun uyumlu vericilerin aile içinden veya dışından temin edilebilmesi gibi faktörler nakile bağlı ölümlerde son 20 yılda önemli oranda azalmaya yol açmıştır.

Hastaların nakil sonrası yaşam süresindeki iyileşmeye paralel olarak, kök hücre vericilerinin sayısını artırmak ve dolayısı ile daha çok hastaya tedavi imkanı sunabilmek için tam uyumlu olmayan vericiler de kullanılmaya başlanmış önceleri gözlenen başarısız uygulamalar son yıllarda geliştirilen Türkiye'mizde de halen uygulanan yöntemlerle özellikle GVHD dediğimiz ve hayatı tehdit eden donör hasta

reaksiyonu ve buna bağlı ölümler önemli ölçüde azalmıştır. Şu anda tam uyumlu verici bulunmasa da kök hücre naklinden yarar görecektir dikkatle seçilmiş hastalarda her hangi bir aile ferdinden nakil yapmak mümkündür. Bu konuda ülkelere göre bir kaç farklı uygulamalar olsa dahi, tedavi sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu tür nakiller sonrası hastalığın bir süre sonra geri gelme riski bulunduğundan bu durumu azaltacak nüksü önleyecek metodlar üzerinde halen çalışmalar bilimsel düzeyde devam etmektedir.

Yeni doğanın kordon kanında oldukça fazla sayıda kök hücre bulunmaktadır. Bu kordon kanı da özellikle çocuk hastalarda alternatif bir kök hücre kaynağı olarak kullanılmaktadır. Tam uyumlu olmasa da hastanın kilosuna uygun olarak yeterince kök hücre ihtiva ettiğinde olumlu neticeler doğrulanabilmektedir. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi Tıp fakültesi bünyesinde uluslararası akreditasyonu olan bir kordon kanı bankası yapılandırılmıştır. Bu önemli bir hizmet olup bundan bir çok çocuk ve erişkin hastanın yararlanması mümkün kılınmıştır.

Son olarak, tümör hücrelerini tanıyarak onlara yapışan ve onları ortadan kaldıran ve normalde hepimizde bulunan T lenfosit hücrelerinin genetik yapılarına bir virüs gen taşıyıcısı ile istediğimiz bir geni ilave etmek suretiyle bu etkin T hücrelerini bildiğimiz bir kanser türüne karşı programlamamız mümkün olmuştur. University of Pennsylvania dan Carl June isimli bir araştırmacı hastanın kendisinden toplanan bu T hücrelerini ilk olarak kronik lenfositler lösemi hücrelerinin yüzeyinde konuşlanmış CD19 hedef antijenini bulup yapışması ve hemen akabinde de bu lösemi hücrelerini ortadan kaldırmaya yönelik programlamayı CD19 geni ilavesi ile basarmıştır. Bu yöntemi klinisyenlerle birlikte bütün bilinen tedavilere artık cevap vermeyen bir hastada denemiş ve çok başarılı bir sonuç elde etmiştir. Bu genetiği modifiye edilmiş T hücre tedavisi daha sonra 11 kronik lenfositik lösemi hastasında uygulanmış ve hepsinde pozitif yanıt alınmış hiç bir hastada nüks görülmemiştir. Novartis ilaç şirketi bu yöntemi satın almış ve bu alanda ilk defa bir ilaç firması hücre tedavisi alanında hizmet vermeyi hedeflerinin arasına koymuştur.

Daha sonra aynı yöntemle çocuklardaki akut lenfoblastik lösemi (CD19 antijenine karşı) de başarılı sonuçlar alınmıştır. Problem bu hastaların bir kısmında lösemnin nüks etmesi olarak karşımıza çıkmıştır. Bunu azaltmaya yönelik çalışmalar devam etmektedir. Son olarak sınırlı sayıda multipl miyelom hastalarında bu yöntem başarılı olmuştur.

Genetiği değiştirilmiş hücre tedavisi halen deneysel aşamada olmasına rağmen umut vaat etmektedir. Pennsylvania üniversitesi dışında Amerika Birleşik Devletlerinde bu yöntem bilimsel çalışma bazında ulusal kanser enstitüsü, New York Memorial Sloan Kettering, ve Seattle Fred Hutchinson kanser merkezlerinde devam etmektedir.

Özetle hem ilaç sektöründe hem de kök hücre nakli ve hücre tedavisi yöntemlerinde oldukça önemli gelişmeler olmakta bağışıklık sistemini kanser hücrelerini yok etmeye yönelik her yerde uygulanabilecek yöntemler üzerinde çalışmalar hızla devam etmektedir. Önümüzdeki yıllarda bu tedavi yöntemleri muhtemelen bir çok farklı kanser türlerinde uygulanacaktır.

Dr. Görgün Akpek, Türkiye'deki tıp merkezleri ile işbirliğine açık olduklarının bilgisini vermiştir.